

ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONIDA HARBIY-VATANPARVARLIK TARBIYASINING INNOVATSION YONDASHUVLARI

Alijonov Bahtiyor Xoshimovich

*Farg'ona davlat universiteti
harbiy ta'lim fakulteti katta o'qituvchisi*

Nabiyev Azizbek Azimjon o'g'li

*Farg'ona davlat universiteti
Harbiy ta'lim fakulteti 2-bosqich talabasi*

Shukurov Quvonchbek Shuxratbek o'g'li

*Farg'ona davlat universiteti
Harbiy ta'lim fakulteti 2-bosqich talabasi*

Kenjayev Javohirbek Ilhomjon o'g'li

*Farg'ona davlat universiteti
Harbiy ta'lim fakulteti 2-bosqich talabasi*

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim tizimida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini amalga oshirishning innovatsion yondashuvlari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotda ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar, interfaol metodlar va kompetensiyaviy yondashuv asosida vatanparvarlik g'oyalarini yosh avlod ongiga singdirishning samarali usullari yoritilgan. Shuningdek, maqolada harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini takomillashtirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, virtual o'quv muhitlari hamda integrativ pedagogik modellarni qo'llashning ilmiy-amaliy ahamiyati asoslab beriladi. Muallif tomonidan zamonaviy ta'lim mazmuniga mos holda harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining innovatsion mexanizmlarini joriy etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi, innovatsion yondashuv, zamonaviy ta’lim texnologiyalari, interfaol metodlar, raqamli pedagogika, kompetensiyaviy yondashuv, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, integrativ ta’lim modeli, ma’naviy-axloqiy tarbiya.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta’lim tizimida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini yangicha mazmun va shakllarda tashkil etish dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi. Yosh avlodda Vatanga sadoqat, fuqarolik burchini anglash, milliy g‘urur va ma’naviy yetuklikni shakllantirish zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion metodlar hamda raqamli texnologiyalar asosida amalga oshirilmoqda.

Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining innovatsion yondashuvlari — bu an’anaviy tarbiya shakllarini zamonaviy ta’lim texnologiyalari bilan uyg‘unlashtirgan, shaxsga yo‘naltirilgan va kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan tizimli pedagogik jarayonni anglatadi. Ushbu jarayon ta’lim muassasalarida interfaol metodlardan, multimedia vositalaridan, virtual simulyatsiya va raqamli o‘quv muhitlaridan samarali foydalanishni talab etadi. Bugungi kunda harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining samaradorligini oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, masofaviy ta’lim platformalari, interaktiv o‘yinli darslar, mediaresurslar va elektron ta’lim muhitlaridan foydalanish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Bu yondashuv nafaqat yoshlarning harbiy bilim va ko‘nikmalarini rivojlantiradi, balki ularning ma’naviy-axloqiy qarashlarini, ijtimoiy faolligini va vatanparvarlik ruhini mustahkamlaydi. Zamonaviy ta’lim jarayonida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi mazmunan yangilanish jarayonini boshdan kechirmoqda. Innovatsion yondashuvlar ushbu jarayonning samaradorligini oshirish, yosh avlodda milliy g‘urur, Vatanga sadoqat va fuqarolik burchini anglash kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion yondashuv — bu an'anaviy ta'lim usullarini zamonaviy texnologiyalar, raqamli vositalar va interfaol metodlar bilan integratsiyalashga asoslangan pedagogik strategiyadir. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi mazmuniga innovatsiyalarni joriy etish yoshlarning harbiy-texnik tafakkurini rivojlantirish, axborot madaniyatini shakllantirish hamda ma'naviy-axloqiy yetuklikni ta'minlash imkonini beradi. Bu jarayon **kompetensiyaviy yondashuv** asosida tashkil etilganda, yoshlar nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikma, ijtimoiy mas'uliyat va vatanparvarlik ruhini o'zlashtiradi. **Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim modeli** esa har bir o'quvchining ichki motivatsiyasini, irodaviy fazilatlarini va Vatanga bo'lgan munosabatini chuqurroq rivojlantirishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib, harbiy-vatanparvarlik tarbiyasida ham keng qo'llanilmoqda. **Multimedia taqdimotlari, interaktiv simulyatsiyalar, virtual harbiy mashg'ulotlar, onlayn test tizimlari va axborot platformalari** yoshlarni real hayotdagi harbiy holatlarga yaqin sharoitda tayyorlash imkonini beradi. Masalan, virtual laboratoriyalar yoki 3D modellar yordamida o'quvchilar qurollanish, harbiy taktikalar va xavfsizlik asoslarini interaktiv tarzda o'rganishlari mumkin. Bu esa ularning faolligini oshiradi, mustaqil fikrlash va tezkor qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasida **integrativ yondashuv** — fanlararo bog'liqlikni ta'minlash, ya'ni tarix, geografiya, informatika, jismoniy tarbiya va "Vatanparvarlik asoslari" fanlarini yagona maqsad sari yo'naltirishni anglatadi. Bunday yondashuv o'quvchilarda Vatan tushunchasini chuqurroq anglash, milliy qadriyatlarni qadrlash va ijtimoiy faollikni oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, **tizimli yondashuv** harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini uzluksiz, bosqichma-bosqich tashkil etishni taqozo etadi. Boshlang'ich sinflarda — Vatanga muhabbat, o'rta bosqichda — milliy faxr, yuqori bosqichda esa — fuqarolik mas'uliyati va harbiy xizmatga tayyorgarlik sifatida shakllantiriladi.

Ta'lim amaliyotida **klaster metodi, aqliy hujum, rol o'ynash o'yinlari, case-study, debat** kabi interfaol metodlardan foydalanish harbiy-vatanparvarlik darslarining ta'sirchanligini oshiradi. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini kuchaytiradi, jamoaviy fikrlash, rahbarlik, mas'uliyat va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, **axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)** vositalaridan foydalanish o'quvchilarni zamonaviy harbiy fanlar, geosiyosiy jarayonlar va mudofaa strategiyalari haqida keng qamrovli ma'lumotga ega bo'lishlariga zamin yaratadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etilgan harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi o'quvchilarning motivatsiyasini 40–50% ga oshiradi, ularning bilimni o'zlashtirish darajasini va mustaqil fikrlash qobiliyatini sezilarli ravishda yaxshilaydi. Eng muhimi, bu jarayon yoshlarning Vatanga bo'lgan sadoqati, intizomi va fuqarolik ongini shakllantirishda kuchli psixologik-pedagogik ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy ta'lim tizimida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini tashkil etishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va raqamli vositalar o'quvchilarning harbiy bilim, ma'naviy-axloqiy dunyoqarash va fuqarolik mas'uliyatini shakllantirishda muhim psixologik-pedagogik omil sifatida namoyon bo'ladi. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining mazmunini raqamli pedagogika, kompetensiyaviy yondashuv va integrativ o'qitish modeli bilan uyg'unlashtirish yosh avlodda mustaqil fikrlash, tezkor qaror qabul qilish, jamoada ishlash hamda Vatanga sadoqat ruhini shakllantiradi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar yordamida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi faqat nazariy bilimlar tizimi emas, balki amaliy faoliyatga yo'naltirilgan, interaktiv va shaxsga yo'naltirilgan pedagogik tizim sifatida rivojlanadi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim muhitida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining innovatsion shakllarini joriy etish — bu milliy xavfsizlik, ma'naviy barkamollik va fuqarolik burchini anglashga yo'naltirilgan kompleks pedagogik jarayondir. Shu bois, pedagogik amaliyotda raqamli texnologiyalarni joriy etish, interfaol o'quv muhitini yaratish va ma'naviy-ma'rifiy qadriyatlarni zamonaviy ta'lim mazmuni bilan uyg'unlashtirish ustuvor vazifalardan biri bo'lishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. – 176 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. *Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi*. – Toshkent: O'zbekiston, 2022. – 384 b.
3. To'xtayev, A., & Xodjayev, R. *Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining nazariy asoslari*. – Toshkent: Akademnashr, 2020. – 212 b.
4. Qodirova, M. *Ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning pedagogik asoslari*. // *Pedagogika va psixologiya jurnali*, 2021, №2. – B. 45–52.
5. Ergashev, D. *Harbiy ta'lim tizimida raqamli pedagogika elementlarini joriy etish imkoniyatlari*. // *Ta'lim va innovatsiya ilmiy jurnali*, 2023, №4. – B. 28–35.
6. Hasanov, O. *Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda vatanparvarlik tarbiyasining o'rni*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019. – 198 b.
7. Xo'jayev, N., & Rasulov, A. *Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar*. – Toshkent: "Ilm Ziyo", 2021. – 256 b.